

השבוע ריחפה דמות אחת על הארץ. היתה זו דמותו החייכנית והפיקחת של סלאח סאלם, שר ההדרכה הצעיר. יחד אתו ריחפה הסכנה החמורה ביותר שאימה על מדינת ישראל מאז תום המלחמה.

היתה זאת סכנה חמורה מאד, אף שאזרחים רבים בישראל השבו אותה לקטע מקומדיה מזרחית שאפשר לחייך למראהו תוך קריאת עתין הבוקר ליד ספל הקפה. היא לא לבשה כפיה של מסתנן, טווח פגיעתה לא נמדד בכדורי רובה או כפגזי מרגמות. תוצאותיה לא הסתכמו בצינורות מים מופוצצים, במארבים לרכב בדרכים. אולם היא היתה ממשית לא פחות מכל מאורעות הגבולות שתפסו את הכותרות הראשיות. כי מה שסאלח סאלם ביקש להשיג בשורת ביקוריו היה ליכוד כל הכוח המלחמתי הערבי, איחוד הארצות הערביות המפורדות, הקמת

מעצמה

אחת

סביבנו

מאבק אישים, חתירה לקראת שלטון בלעדי. העתונות והרדיו של מצריים, שהודרכו בידו האמונה של שר ההדרכה הלאומית, סלאח סאלם, עמלו בדרך כדי לשוות למחלוקת מראית-עין של התנגשות עקרונות. אולם היה ברור כי המאבק היה אישי ביסודו.

הפעם היה המצב כמעט הפוך. ההודעות הרשמיות ניסו לשוות לפרשה מראה של החלטה אישית לפרוש מפעילות פוליטית, או לכל היותר של אייבהנה זמנית בין חברים מסויימים במועצת ההפיכה. אולם זרם סתר פוליטי רב-משמעות הורגש היטב עוד טרם פורסמו הידיעות ברבים.

השאלה המרחבית הגדולה, אשר היכתה לתשובה עוד בטרם חתמו המצרים על הסכם הסואץ, היתה: מה התפקיד, אשר מצריים רוצה למלא? החלטת הבריתים לעזוב את הסואץ, ומאמצי ארצות-הברית לפשר בין הצדדים הבהירו דבר אחד: מצריים רצתה אך ורק במנהיגות בלתי-מעוררת בעולם הערבי.

אולם לא היה ברור כיצד יגשו המצרים לגיבוש דרישותיהם — כיצד יעמדו מול התנגדותם העיקשת של חלק מארצות-ערב.

רק סלאח

התמקיד נמסר לסלאח סאלם, האיש המוכשר, בעל כושר-הדיבור, שהיה אחד ממיסדי אירגון-המחתרת, אשר הפך במוצת-הימים למועצת-ההפיכה. אם משהו יוכל לגבש את הערבים מאחורי מצריים, יהיה זה רק סלאח, סבר גמל עבד-אל-נאסר. אולם משקיפים רבים הטילו ספק באפשרות של גיבוש ארצות-ערב ביום מן הימים.

אזרחי-ישראל כמעט ולא שמו לב לכך. הודעת רדיו קהיר על התפטרותו — או סילוקו — של רבי-סרן סלאח סאלם מתפקידו כשר-ההדרכה והאיש מספר 2 בכת הצבאית השלטת, התקבלה רק כמערכה נוספת באופרטה הרבגונית של המדיניות הערבית.

ההסבר המעורפל, כי ההתפטרות באה כתוצאה מהתנגשויות פנימיות בכת השלטת במצריים, נתקבל כמספיק. הפרשה כולה נראתה כסימן נוסף לכך ששליטי מצריים אינם אלא כנופייה של קצינים צעירים, מתוחי-עצבים, אשר הופתעו קשות, כאשר הטילים הגורל אל כסיה-שלטון.

מחבריה-המאמרים והכתבים הזרים נאחזו בעובדה הפיקאנטית כי במאבק הפנימי האחרון עמדו זה מול זה שני אחים: רב סרן סלאח סאלם ומפקד-כנף ג'מאל סאלם — אף הוא חבר במועצת-המהפכה. לדברי העיתונאים היו פרישת סלאח סאלם ממשרתו ושובו אליה תוצאה של מריבה משפחתית על תיקים בממשלה — מריבה בה מילא האיש החזק של מצריים, גמאל עבד-אל-נאסר, את תפקיד הווד הוקן, המנסה להשלים בין הנערים המתקוטטים.

אולם לאמיתו של דבר לא היו השינויים האחרונים בממשלת-מצריים תוצאה של התנגשויות אישיות גרידא. סיפורי העתונאים הסו את אחד הצעדים בעלי המשמעות הגדולה ביותר, שנעשו עליידי מדינאי המרחב בשנים האחרונות. לגבי ישראל, היה צעד זה מסיכן עד מאד.

השאלה הגדולה

לפני חמישה חודשים, כאשר החליט גמאל עבד-אל-נאסר, שנתמך עליידי רוב חברי מועצת-ההפיכה, כי מוחמד נגיב חרג מתחום מנהיגות-הבובות שלו, היה זה בראש וראשונה